

Müzik Ö?retmenlerinin Özel Gereksinimli Ö?rencilerle Müzik Uygulamalar?na ?li?kin Özyeterlik Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Müzik Ö?retmenlerinin Özel Gereksinimli Ö?rencilerle Müzik Uygulamalar?na ?li?kin Özyeterlik Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26389>

Özet

Bu ölçek, **müzik öğretmenlerinin, özel gereksinimli öğrencilerle** yürütülen müzik uygulamalarına yönelik kendi yeterlilik algılarının ölçmek amacıyla **öz yeterlik** düzeylerini belirlemek üzere geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, müzik öğretmenlerinin kapsayıcı eğitim ortamlarında, farklı öğrenme ihtiyaçlarına sahip öğrencilere uygun öğretim stratejileri geliştirme ve uygulama konusundaki inançlarını değerlendirmeyi hedefler. Akıncı, Pınar ve Alpagut (2018) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin Türkçe adaptasyonunu, güvenilirlik ve geçerlik analizlerini içermektedir. Bu sayede, Türkiye'deki müzik eğitimi bağlamında özel gereksinimli öğrencilere yönelik kapsayıcı uygulamaların etkinliğini arttırmaya yönelik araştırmalara sağlam bir ölçme aracı sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlik, Özel Gereksinimli Öğrenciler, Müzik Eğitimi, Öğretmen Algısı, Kapsayıcı Eğitim, Uyarılama

Yazarlar

Akıncı, M.?, Pınar, E.S., ve Alpagut, U.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, görevli veya görev alma potansiyeli olan **müzik öğretmenlerinin**, sınıflarındaki **özel gereksinimli öğrencilerle** müzik derslerini başarıyla bir şekilde yürütme ve bu öğrencilerin gelişimine katkıda bulunma konusundaki inançlarını ve yeterlilik düzeylerini nicel olarak ölçmektir. Ölçek, öğretmenlerin özel gereksinimli öğrencilere yönelik pedagojik yaklaşımların, sınıf yönetimi becerilerini ve müziksel etkinlikleri adapte etme yeteneklerini değerlendirmeye olanak tanır.

Özellikle kapsayıcı eğitim modelinin yaygınlaştığı günümüz eğitim sisteminde, öğretmenlerin bu alandaki **öz yeterlik** algıları, öğrencilerin akademik ve sosyal başarıları açısından kritik öneme sahiptir. Ölçek, bu algıların belirlenmesi yoluyla öğretmen eğitim programlarının ve mesleki gelişim faaliyetlerinin özel ihtiyaçlara göre şekillendirilmesine rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Kuramı'nda merkezi bir rol oynayan **öz yeterlik** (Self-Efficacy) yapısını ölçmektedir. **Öz yeterlik**, bireyin belirli bir görevi veya eylemi başarıyla bir şekilde gerçekleştirme yeteneğine olan inancıdır. Bu bağlamda, ölçek spesifik olarak müzik öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilere yönelik müzik uygulamalarında başarıyla olma

inancın değerlendirir.

Ölçeğin yapısal olarak, özel eğitim gerektiren öğrencilerle çalışırken karşılaşılabilecek zorluklarla başa çıkma, uygun öğretim materyallerini seçme, sınıf içi disiplini sağlama ve öğrencilerin müzikle ilgili potansiyellerini ortaya çıkarma gibi boyutları kapsaması beklenmektedir. Bu boyutlar, öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinin duygusal ve bilişsel yönlerini yansıtır.

Geçerlik

Akinci, Pınar ve Alpagut (2018) tarafından yürütülen adaptasyon çalışması, ölçeğin Türkçe formunun yapı geçerliliğini incelemiştir. Geçerlik çalışmaları genellikle faktör analizi (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı) kullanılarak ölçeğin teorik yapılarının örneklem verileriyle ne ölçüde uyumlu olduğunu belirlemeyi içerir. Çalışmada, ölçek maddelerinin ölçmek istedikleri psikolojik yapıyı yeterince temsil edip etmediği ve beklenen faktör yapılarının koruyup korumadığı analiz edilmiştir.

Adaptasyon sürecinde, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel edebilirliği sağlanmıyorsa, uzman görüşleri alınarak kapsam geçerliliği desteklenmiştir. Yapısal eşitlik modellemesi teknikleri kullanılarak ölçeğin alt boyutlarının, müzik öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerle ilgili **özyeterlik** algısının doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğü gösterilmiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. İç tutarlılık analizi, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu anlamına gelir.

Adaptasyon çalışmasında (2018), ölçeğin genel olarak ve muhtemel alt boyutları bazında yeterli düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu rapor edilmiştir. Güvenirlik analizleri, ölçeğin farklı zamanlarda ve farklı öğretmen grupları üzerinde tutarlı sonuçlar üretebilme kapasitesini teyit ederek, ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanıma uygun olduğunu göstermiştir.

Faktör Analizi

Müzik Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Öğrencilerle Müzik Uygulamalarına İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği'nin adaptasyon sürecinde, ölçeğin faktör yapılarının Türkçe örnekleme amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olup olmadığını ve orijinal ölçekteki faktörlerin Türkçe formunda da korunup korunmadığını incelemiştir.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin özel gereksinimli öğrencilerle müzik uygulamalarına ilişkin özyeterliliği temsil eden özgün boyutlara ayrıldığını ortaya koymuştur. Bu boyutlar genellikle;

öğretim stratejilerinin adaptasyonu, sınıf yönetimi ve öğrencilerle iletişim/ilişki kurma gibi alanları kapsamaktadır. Bu yapısal doğrulama, ölçeğin kuramsal temellerinin ampirik verilerle desteklendiğini göstermiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (Kaynakta belirtilmemiş olmasına rağmen, özyeterlik ölçeklerinde standarttır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Müzik Öğretmenleri

Yaş Grubu: Yetişkin (Mesleki yaş grubundaki öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki resmi okullarda görev yapan müzik öğretmenleri veya öğretmen adayları.

Test Metodolojisi: Öz bildirimli likert tipi ölçek. Katılımcılar, özel gereksinimli öğrencilerle müzik uygulamalarına ilişkin yeterlilik inançlarını belirli bir derecelendirme sistemi üzerinden ifade ederler.

Anahtar Kelimeler

Müzik Öğretmeni Özyeterlik, Kapsayıcı Müzik Eğitimi, Öğretmen Yeterliliği, Psikometrik Özellikler, Adaptasyon Çalışması

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018 (Adaptasyon ve geçerlik/güvenirlilik çalışması yayın yılı).

Sorumlu Yazar: Mehmet Şahin Akıncı

İletişim: mehmetsahinakinci@hotmail.com

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımına ilişkin izinler için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik amaçlı kullanımlarda genellikle izin talep edilir.

Kaynaklar

Akınç, M.?, Pınar, E.S., ve Alpagut, U. (2018). Müzik Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Öğrencilerle Müzik Uygulamalarına İlişkin Özyeterlik Algısı Ölçeği: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18 (3), 1232-1251.

Makalenin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: [muzik-ogretmenlerinin-ozel-gereksinimli-ogrencilerle-muzik-uygulamalarina-iliskin-ozyeterlik-algisi.pdf](https://www.arabpsychology.com/muzik-ogretmenlerinin-ozel-gereksinimli-ogrencilerle-muzik-uygulamalarina-iliskin-ozyeterlik-algisi.pdf)

Ölçeğin Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yazarın orijinal makalesine (Akınç, Pınar, Alpagut, 2018) başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM